

AANNEMING

Artikel 14 van die Namibiese Grondwet sê:

Die familie is die natuurlike en fundamentele groepeerheid van die samelewing en is geregtig op beskerming deur die gemeenskap en die staat.

Aanneming is 'n waardevolle manier om kinders die voordele van 'n familielewe te gun wat andersins nie aan hulle beskikbaar is nie. Nogtans word slegs 'n klein aantal Namibiese kinders (omtrent 80) elke jaar aangeneem. In vergelyking was daar tot en met Februarie 2009 14 000 kinders in pleegsorg. Is die reëls en regulasies geassosieër met aanneming van 'n kind in Namibië te moeilik, of is daar ander redes hoekom aanneming in Namibië nie algemeen is nie?

Wie moet in staat wees om 'n kind aan te neem?

Die Konsep Kindersorg- en Beskermingswet stel voor dat die volgende persone in staat moet wees om 'n kind aan te neem:

- ① 'n man en vrou wie nie verwant aan die kind is nie
- ① 'n stiefouer ('n persoon wat getroud is met een van die ouers van die kind)
- ① pleegouer/s van die kind
- ① 'n weduwee of wewenaar
- ① 'n geskeide of ongetroude persoon
- ① 'n persoon wat verwant aan die kind is

In Angola, mag 'n enkel persoon of 'n paartjie 'n kind aanneem. Die paartjie hoef nie getroud te wees om 'n kind aan te neem nie. Elders, soos in Chile, mag slegs getroude pare 'n kind aanneem. In Kenia mag 'n enkel persoon 'n kind van dieselfde geslag aanneem. Wat moet Namibië doen?

Hoe oud moet 'n aanneem-ouer wees?

Die Konsep Kindersorg- en Beskermingswet sê dat 'n aanneem-ouer meer as 18 jaar oud moet wees. Dit sê nie of daar 'n spesifieke ouderdomsgaping tussen die aanneem-ouer en die kind moet wees nie. Die huidige Wet in Namibië (Die Kinderwet van 1960) sê dat 'n aanneem-ouer 25 jaar oud moet wees, tensy die aanneem-ouer 'n familie verband of stiefouer van die kind is. Die Konsep Kindersorg- en Beskermingswet vereis ook 'n 25 jaar ouderdoms gaping tussen die aanneem-ouer en die kind in sommige gevalle, soos waar ongetroude persone kinders van dieselfde geslag wil aanneem.

Kenia en Ghana vereis dat aanneem-ouers ten minste 25 jaar oud moet wees en ten minste 21 jaar ouer as die kind moet wees as hulle nie 'n verwantskap met die kind het nie. Burundi vereis 'n 15 jaar ouersomsgaping vir nie-verwantes. Rusland vereis geen ouersomsgaping vir aanneming by getroude persone nie, maar 'n enkel persoon wat 'n kind aanneem moet meer as 16 jaar ouer as die kind wees. Sommige lande het 'n maksimum ouderdom vir aanneem-ouers, soos byvoorbeeld die maksimum ouderdom van 65 in Kenia en 60 in Griekeland. Wat moet Namibië doen?

Wat van kulturele en geestelike waardes?

Die Konsep Kindersorg- en Beskermingswet stel voor dat 'n kind in enige van die volgende omstandighede aangeneem mag word, as:

- ① die kind nie ouers, voogde of 'n versorger het wat gewillig is om die kind aan te neem nie OF
- ① as die besonderhede van die kind se ouers of voog nie verkrygbaar is nie OF
- ① die kind verlaat is OF
- ① die kind in sorg is van 'n permanente alternatiewelike plasing.

Die wetsontwerp sê dat die kind se identiteit, taal en kulturele en geestelike verbande sover as wat dit moontlik is tydens aanneming behou moet word. Terwyl hierdie standaard belangrik is, moet dit nie vergeet word dat die kind se beste belange die belangrikste kriteria is.

Byvoorbeeld, veronderstel die wetsontwerp sê dat die kind 'n baie sterk band met nabye familievriende het wat deel van 'n verskillende kulturele- en taalgroep is. As die kind se ouers in 'n motorongeluk sterf en daar nie nabye uitgebreide familielede is nie, mag dit in die beste belange van die kind wees om aangeneem te word deur nabye familievriende, ten spyte van hulle kulturele verskille.

Wie moet toestemming gee vir 'n kind om aangeneem te word?

Die wetsontwerp sê dat toestemming vir aanneming normaalweg deur albei ouers gegee moet word, ongeag of die ouers getroud is. Maar toestemming van 'n enkel pa word slegs vereis waar hy alreeds vaderskap erken het (soos waar hy onderhoudstoelae betaal of waar hy as pa van die kind op die geboortesertifikaat genoem word.) Toestemming word ook nie vereis van 'n ouer wat:

- ① verstandelik onbevoeg is om toestemming te gee nie
- ① 'n kind verlaat het
- ① nie gevind of geïdentifiseer kan word na redelike pogings nie
- ① die kind aangerand of verwaarloos het
- ① in die afgelope jaar herhaaldelik nie daarin slaag om ouerlike verantwoordelikhede teenoor die kind na te kom nie in die afgelope jaar
- ① nie daarin slaag om binne 30 dae van ontvangs op die kennisgewing van 'n aanneming te reageer nie.

Waar aanneming in die beste belange van die kind is, of waar toestemming onredelik weerhou word, kan die Kinderhof sonder toestemming 'n plasing beveel. Voordat hierdie besluit gemaak word, neem die Kinderhof die verhouding tussen die ouer en die kind oor die afgelope twee jaar in ag, asook hulle potensiaal vir 'n goeie toekomstige verhouding.

Die besluit om 'n kind vir aanneming op te gee is 'n baie moeilike een. Daarom is daar 'n 60 dae "wagperiode" nadat toestemming gegee is. Die kind sal normaalweg by die aanneem-ouers bly gedurende hierdie tyd, maar kan terugkeer na die geboorte-ouers indien die toestemming tot die aanneming teruggetrek word.

Argumente **teen** 'n 60 dae wagperiode:

- Ⓣ Die onsekerheid gedurende hierdie periode is traumaties vir beide die aanneem- en die geboorte-ouers, asook vir die kind.
- Ⓣ Die wagperiode kan die verbintenis tussen die aanneem-ouers en die kind belemmer.
- Ⓣ Dieselfde kan bereik word deur geboorte-ouers te beraad om te verseker dat hulle hul besluit deeglik oorweeg het.

Argumente **vir** 'n 60 dae wagperiode:

- Ⓣ Die omstandighede van die geboorte-ouers mag verander en kan veroorsaak dat hulle die toestemming tot aanneming onttrek.
- Ⓣ 'n Maatskaplike werker kan die plasing waarneem om te sien of daar 'n behoorlike verbintenis plaasvind voordat die aanneming gefinaliseer word.
- Ⓣ 'n Lewenslange besluit soos aanneming moet versigtig oorweeg word nadat behoorlike berading plaasgevind het
- Ⓣ Een skikking mag 'n korter wagperiode (soos 30 dae) wees.

Het die kind 'n rol in die besluit?

As die kind 14 jaar of ouer is en voldoende volwassenheid het, en as die kind se ontwikkelings stadium so is dat die kind verstaan wat aangaan, dan moet hy/sy toestemming tot die aanneming gee; jonger kinders moet ook toestemming tot hulle eie aanneming gee as hulle 'n voldoende ouderdom, volwassenheid en ontwikkelingsstadium bereik het.

Hoe moet tussen-landse aannemings hanteer word?

Tussen-landse aannemings het algemeen geword na die Tweede Wêreld Oorlog toe baie lande met oorlogweeskinders gelaat was, maar bronne te beperk was om vir hulle kinders binne die land te sorg. Tussen-landse aannemings het baie populêr begin word in die tussen 1970 en 1990, as 'n manier om kinders aan paartjies te gee wat nie kinders van hulle eie kon voortbring nie.

Die vergrote aanvraag om kinders aan te neem het gelei tot probleme soos kinder-ontvoering en baba-verkoopmarkte. Met die VIGS epidemie wat so baie lande affekteer, word tussen-landse aanneming deur sommige mense gesien as 'n manier om in die beste belange van weeskinders te voorsien in omstandighede waar die uitgebreide familiebande afgebreek is of waar die uitgebreide familie alreeds oorbelas is.

Bekommernisse oor hierdie probleme het gelei tot die Den Haag Konvensie oor Tussen-Landse Aanneming, waar 'n internasionale ooreenkoms vir die eerste keer geteken is in 1993. Dit maak voorsiening vir prosedures vir tussen-landse aanneming met die doel om misbruik te verhoed soos ontvoering, uitbuiting, verkoop en handeldryf van kinders. Die ooreenkoms vereis dat aanneming slegs oorweeg moet word nadat opsies om 'n kind te plaas ondersoek is binne die kind se geboorteland. Dit is so ontwerp om seker te maak dat tussen-landse aanneming op die kind eerder as op die volwasse gefokus is.

Baie lande het hierdie ooreenkoms geteken. Namibië het dit nog nie geteken nie, maar mag so doen in die toekoms. Die Hooggeregshof in Namibië het in 2004 bepaal dat dit ongrondwettig is om 'n onbeskrewe reël te hê wat buitelanders verhoed om Namibiëse kinders aan te neem, omdat aannemings soms dalk die beste familie-omgewing vir die kind voorsien.

Die Hague Ooreenkoms sal 'n raamwerk vir tussen-landse aannemings voorsien wat die beste belange van die Namibië se kind sal beskerm.

Sommige lande vereis dat buitelanders wat 'n kind wil aanneem eers bande met die kind se geboorteland ontwikkel. Byvoorbeeld, sommige lande vereis van buitelanders om in die kind se geboorteland te bly vir 'n sekere tydperk voordat die aanneming gefinaliseer kan word (een maand in Madgaskar, drie maande in Kenia, 12 maande in Zambië en drie jaar in Uganda – alhoewel die hof 'n uitsondering op hierdie reël kan maak waar dit in die beste belange van die kind is.) Wat moet Namibië doen?

SAKE VIR BESPREKING

- Ⓣ Waarom word so min kinders in Namibië aangeneem? Is daar 'n behoefte vir ander opsies van permanente sorg, wat nie die einde van alle wetlike bande tussen kind en die kind se geboorte-ouers vereis nie?
- Ⓣ Moet enkel persone toegelaat word om kinders van dieselfde geslag aan te neem?
- Ⓣ Moet ongetroude pare in staat wees om 'n kind gesamentlik aan te neem? Wat van diene wat 'n kind gesamentlik wil aanneem, soos 'n broer en suster?
- Ⓣ Moet daar 'n vasgestelde minimum of 'n maksimum ouderdom vir 'n aanneem-ouer wees of 'n vasgestelde ouderdom tussen die aanneem-ouer en die aanneem-kind? Of moet dit daarop besluit word op 'n geval-tot-geval basis?
- Ⓣ Moet toestemming van beide biologiese ouers vereis word as hulle nie getroud is nie? Watter reëls moet toegepas word om te verseker dat die ouer wat nie so aktief in die kind se lewe betrokke is nie die aanneming onredelik blokkeer nie?
- Ⓣ Moet daar 'n wagperiode wees waartydens die geboorte-ouers toestemming tot die aanneming kan onttrek? Indien so, hoe lank moet die periode wees?
- Ⓣ Hoe kan 'n Namibiese kind se kulturele bande die beste behou word in gevalle waar 'n tussen-landse aanneming as die beste opsie vir die kind bepaal is?

WAT DINK JY?

Stuur jou kommentaar aan:

SMS: 0814241591

E-pos: CCPA@lac.org.na

Faks: 088613715

Posadres: Posbus 604, Windhoek

Vir meer inligting oor die
Konsep Kindersorg- en Beskermingswet, kontak
Monalisa Zatjirua (061-2833116) of Celeste Feris (061-2833179)
by die Ministerie van Geslagsgelykheid en Kinderwelsyn,
of Rachel Coomer by die Legal Assistance Centre (061-223356).

Dié feiteblad is ontwerp deur die
Ministerie van Geslagsgelykheid en Kinderwelsyn, gefasiliteer deur
die Legal Assistance Centre
en ondersteun deur UNICEF.

